

Planeringsförutsättningar, budget och investeringar

Kommunfullmäktiges mål & uppdrag till nämnderna

Ekonomiska ramar för budget 2021 och plan 2022–2024

Investeringsbudget 2021 och plan 2022–2024

Innehåll

Förslag till beslut	2
Förutsättningar för planperioden 2021–2024	3
Kommunfullmäktiges mål och uppdrag 2021–2024	8
Långsiktiga mål	8
200 000-målet	8
Social hållbarhet	8
Klimatneutrala Umeå	9
Mål och uppdrag – Kommunen som organisation	10
Digital transformation	10
Personalpolitiska mål och uppdrag	10
Förenkla samverkan	10
Finansiella mål och uppdrag	11
God ekonomisk hushållning	11
Interna affärer	11
Upphandling och inköp	11
Ekonomisk planering & investeringar	12
Uppdrag, regler och styrning för god ekonomisk hushållning	13
Regler för god ekonomisk hushållning	14
Planering, uppföljning, analys och utvärdering	14
Budget 2021 och plan 2022–2024 för nämnderna	15
Bilagor	21

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

- att fastställa skattesatsen år 2021 till 22,80
- att fastställa kommunfullmäktiges mål och uppdrag 2021 - 2024
- att fastställa uppdrag, regler och styrning för god ekonomisk hushållning
- att fastställa kommunstyrelsens förslag till nettokostnadsbudget 2021 och plan 2022–2024 för respektive styrelse eller nämnd
- att fastställa investeringsbudget för 2021 och investeringsplan för 2022–2024
- att för löneökningar 2021 avsätta 2,75 % vilka fördelas per nämnd
- att godkänna att kommunstyrelsen under löpande år får besluta om omfördelning av medel, som frigörs till följd av samordningsvinster
- att godkänna att kommunstyrelsen får göra tekniska förändringar av budgetramar under förutsättning att nämnderna är överens och att förändringarna är kostnadsmässigt neutrala i kommunens budget
- att kommunstyrelsen inom fastställd investeringsbudget och plan får göra tidsmässiga förskjutningar av investeringar för att anpassa till förändrade förutsättningar
- att fastställa plan för exploateringsverksamheten för 2021–2024

Förutsättningar för planperioden 2021–2024

Inledning

Världen förändras i hög takt. Vi står inför utmaningar i form av klimathot, pandemi och osäkerheter i omvärlden. Men dessa utmaningar erbjuder också möjligheter att bygga ett bättre samhälle. Om vi aktivt tar oss an framtiden kan vi bygga ett grönt folkhem, ett samhälle som är hållbart för såväl klimatet, naturen och människan. Coronapandemin har åskådliggjort samhällets sårbarheter men också gjort oss varse om vad som verkligen är viktigt för ett gott samhälle i såväl kris som normalläge. Välfärden måste värnas. Den är en grundförutsättning för att så många som möjligt ska kunna leva ett gott liv och åtnjuta verklig frihet att förverkliga sina drömmar och livsplaner.

Umeå kommun kommer, givet nuvarande utvecklingstakt, sannolikt att nå målet om 200 000 invånare år 2050. En ny nod i svensk och europeisk ekonomi är på väg att växa fram. Tillväxten stärker vår skattebas och säkrar välfärd och utveckling för alla umebor. Men när Umeå växer måste vi också tidigt förebygga de problem som kan uppstå när en stad blir större. Att förhindra framväxten av utsatta områden och ta kampen mot drogerna ska vara övergripande ett mål för Umeå kommun.

Håller vi hårt i vår inställning om hållbarhet ur alla aspekter, kommer vi att få en storstadsregion präglad av trygghet, kreativitet, utveckling och bildning. En stad och kommun som visar resten av världen att ett hållbart, tryggt och välkomnande samhälle är möjligt.

Konjunkturen

Pandemin har drastiskt förändrat utsikterna för Sveriges kommuner. Regeringen påtalar i sin budgetproposition för 2021 att de restriktioner som införts för att minska smittspridningen tillsammans med beteendeförändringar har fått en mycket stor påverkan på den ekonomiska utvecklingen globalt, nationellt och regionalt.

På global nivå sjönk den ekonomiska aktiviteten kraftigt under första halvåret 2020. Konjunktur- nedgångens hastighet och omfattning är unik och betydligt större än under den senaste finanskrisen. Den återhämtning som inleddes i världsekonomin under sommaren understöds av statliga penningpolitiska stimulanser och en mycket expansiv finanspolitik. Trots detta förväntas det ta flera år för många länder att nå ett neutralt konjunkturläge. Utvecklingen tyngs av att det råder en fortsatt stor osäkerhet kring hur pandemin kommer att utvecklas framgent. Lägre inkomster, försämrade arbetsmarknadsutsikter och en fortsatt hög osäkerhet väntas även fortsättningsvis dämpa hushållens konsumtion och företagets investeringar.

Fallet i den svenska ekonomin upphörde under våren 2020 och återhämtning påbörjades under andra halvåret 2020. Regeringen bedömer dock att det tar flera år innan den svenska lågkonjunkturen är över och svensk ekonomi bedöms befinna sig i en djup lågkonjunktur både 2020 och 2021.

Regeringen påtalar även att utvecklingen i den globala och svenska ekonomin är fortsatt mycket osäker och att det finns risk för att utvecklingen blir sämre än förväntat, framför allt om smittspridning återigen tar fart och omfattande restriktioner för att begränsa smittspridningen återinförs, förlängs och utökas i Sverige eller omvärlden. Regeringen påtalar även möjligheten att den ekonomiska utvecklingen kan bli starkare än förväntat, framför allt om smittspridningen minskar. En sådan utveckling skulle påskyndas om ett effektivt vaccin tas fram tidigare än förväntat eller om andra läkemedel visar sig vara effektiva.¹

---

¹ Budgetpropositionen för 2021 (Regeringens proposition 2020/21:1)

Sammantaget pekar regeringens bedömning på omfattande osäkerhet på grund av den ekonomiska utvecklingen under planeringsperioden.

Bostadskonjunkturen

Utvecklingen på bostadsmarknaden är av stor betydelse både för hushållens privatekonomi och för den totala samhällsekonomin. Bostadsmarknaden är i princip opåverkad av Coronakrisen både i Umeå, Västerbotten och riket som helhet. En viss minskning av bostadsrättspriserna noterades under våren men priserna steg igen under sommarmånaderna. De senaste resultaten som uppmättes under första halvåret 2020 visar rekordsiffror både för bostadsrätter och villor i Umeå och länet i sin helhet, en utveckling som fortsatt under hösten.

Bostadsrättspriserna fortsätter att stiga såväl i riket som i länet och Umeå. Sett till samma period föregående år har bostadsrätterna stigit med 4 procent i Umeå. Länets utveckling är än starkare, Västerbottens medelpriser har under det senaste året stigit med drygt 11 procent. För länets del är det främst Skellefteås ökning med 33,8 procent under det senaste året som är förklaringen till länets starka utveckling.

Lokal och regional konjunktur

Pandemins varaktighet och påverkan på lokal konsumtion och världsmarknad innebär även att den regionala och lokala konjunkturen är svårbedömda under nästkommande år. Västerbotten och Umeå har initialt drabbats lindrigare än storstadsregionerna. Hårdast drabbade är rese- och besöksnäringen och andra verksamheter som på olika sätt påverkas av att människor inte reser i samma omfattning som tidigare. För den viktiga och stora exporterande industrin är bedömningen relativt positiv med högt orderläge och efterfrågan. De olika konjunkturbarometrar kommunen följer ger även de en blandad bild, även om riskerna med en långvarig pandemi lyfts i samtliga bedömningar.

Demografin

Sveriges befolkning fortsätter att växa under planeringsperioden. Enligt SCB:s befolkningsprognos beräknas det år 2030 finnas drygt 11 miljoner invånare i Sverige. Det är en ökning med 767 000 personer från 2019. Den procentuella folkökningen är fram till 2030 störst i Uppsala län samtidigt som två län, Västernorrlands län och Norrbottens län kommer att ha en minskande folkmängd. I Västerbottens län beräknar SCB att det bor 284 200 personer år 2030, det är 12 500 fler än år 2019².

Den genomsnittliga befolkningsökningen i Umeå kommuns senaste befolkningsprognos är drygt 1 600 personer årligen. Ökningstakten är högre i början av prognosperioden med omkring 1 650 fram till år 2024 som avtar till drygt 1 550 mellan 2025 och 2031. Enligt prognosen kommer Umeå kommun att passera 130 000 invånare under år 2020. Befolkningsutvecklingen i 2020 års prognos ligger ungefär på samma nivå som föregående års prognos. Totalt sett förväntas Umeå kommun att växa med 20 000 personer under perioden 2020-2031, från 128 891 år 2019 till omkring 148 000 invånare år 2031. Fram till år 2024 är det framförallt barn i åldrarna 0-18 år som ökar. Vi ser även en ökning i åldrarna 80 år och äldre.

---

² Källa Sveriges framtida befolkning 2020–2030 (SCB 200603)

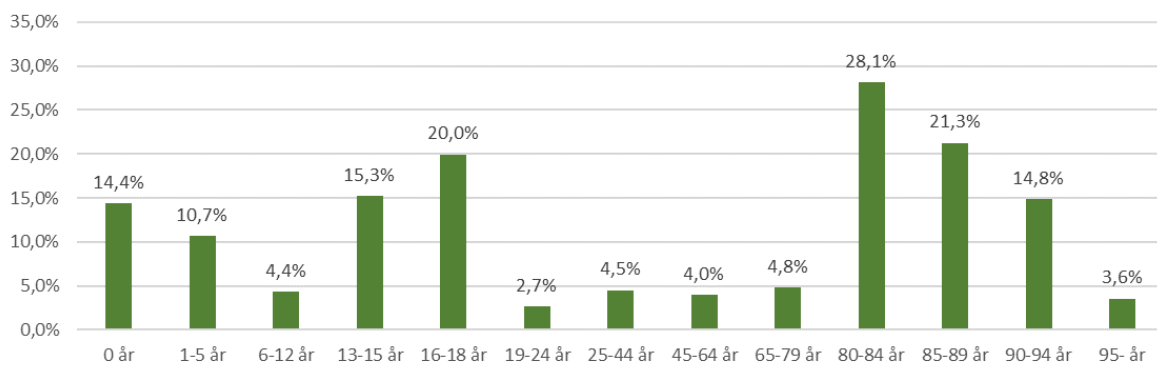

Diagram: Umeå kommun - procentuell förändring av antalet invånare i olika åldersgrupper mellan 2019-2024

Prognos över skatteunderlag, skatteintäkter och statsbidrag

Umeå kommun baserar sin prognos över skatteintäkter och statsbidrag på regeringens prognos över skatteunderlagets utveckling samt på Umeå kommuns egen befolkningsprognos och de antaganden dessa två prognoser vilar på.

Umeå kommun (Mnkr)	2020	2021	2022	2023	2024
Umeå kommuns prognos över skatter och bidrag 1 oktober 2020	7 727	7 862	8 158	8 416	8 713
<u>Specifikation prognos:</u>					
Skatteintäkter	6 619	6 706	6 980	7 277	7 567
Inkomstutjämning	1 112	1 137	1 183	1 246	1 298
Kostnadsutjämning	-733	-745	-747	-752	-765
Regleringsbidrag	132	388	323	224	190
LSS-utjämning	137	168	170	172	174
Strukturbidrag	0	0	0	0	0
Införandebidrag	62	6	0	0	0
Slutavräkning	-101	-46	0	0	0
Fastighetsavgift	240	248	248	248	248
Välfärdsmiljarder flykting	17	0	0	0	0
Byggbonus	0	0	0	0	0
Extra tillskott 2020	242	0	0	0	0
Summa	7 727	7 862	8 158	8 416	8 713

Kommunfullmäktige fastställde i juni 2019 skattesatsen för år 2020 till 22,85 kr vilket innebar oförändrad skattesats i förhållande till år 2019. I november 2019 fastställdes en ny skattesats för år 2020 till 22,80 kr med anledning av skatteväxling med Region Västerbotten i enlighet med beslutad överenskommelse om kollektivtrafikens organisering och finansiering i Västerbotten. En ökning av skattesatsen med en skattekrona motsvarar cirka 294 miljoner kronor i skatter och bidrag år 2021. Kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag beräknas öka med 135 miljoner kronor mellan 2020 och 2021.

Strukturella faktorer kvarstår oavsett pandemi eller inte

Även om pandemin just nu dominerar det offentliga samtalet och får stor påverkan på kommunernas förutsättningar och planering det närmaste året finns det fler underliggande faktorer som påverkar de kommunala verksamheterna för lång tid framåt. Befolkningens ålderssammansättning och dess utveckling har stor betydelse för kommunernas kostnader. Åren 2000–2012 beräknades kostnadsökningar relaterat till demografin ligga på 0,5 procent per år i genomsnitt för riket som helhet. Efter 2012 har kostnadsökningarna relaterat till demografin i riket som helhet ökat och förväntas ligga kring 1,1 procent åren 2019–2022³. Pandemins påverkan på kostnadsutvecklingen är svår att prognosticera men bedöms inte varaktigt minska kostnadsutvecklingen i kommunal sektor.

Nettokostnadsavvikelser

Umeå har historiskt haft hög nettokostnadsavvikelse inom flera verksamheter. Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat. Nedanstående tabell visar nettokostnadsavvikelsen i lagstadgad verksamhet i jämförelse med gruppen större städer.

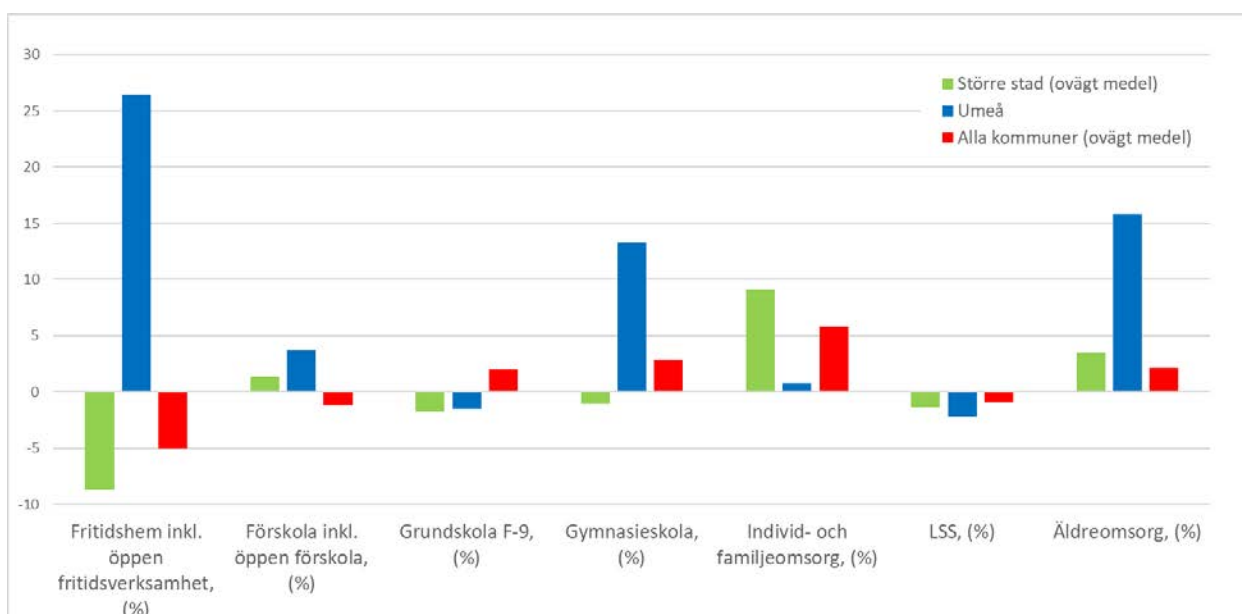

Diagram: Umeå kommuns nettokostnadsavvikelse 2019 i lagstadgad verksamhet.

När det gäller icke lagstadgad verksamhet finns inte jämförelsetal i samma omfattning, Umeå kommun har dock över tid haft höga ambitioner inom såväl kultur- som fritidssektorn, något som även framgår vid kostnadsjämförelser med andra kommuner.

Försörjningskvotens långsiktiga utveckling

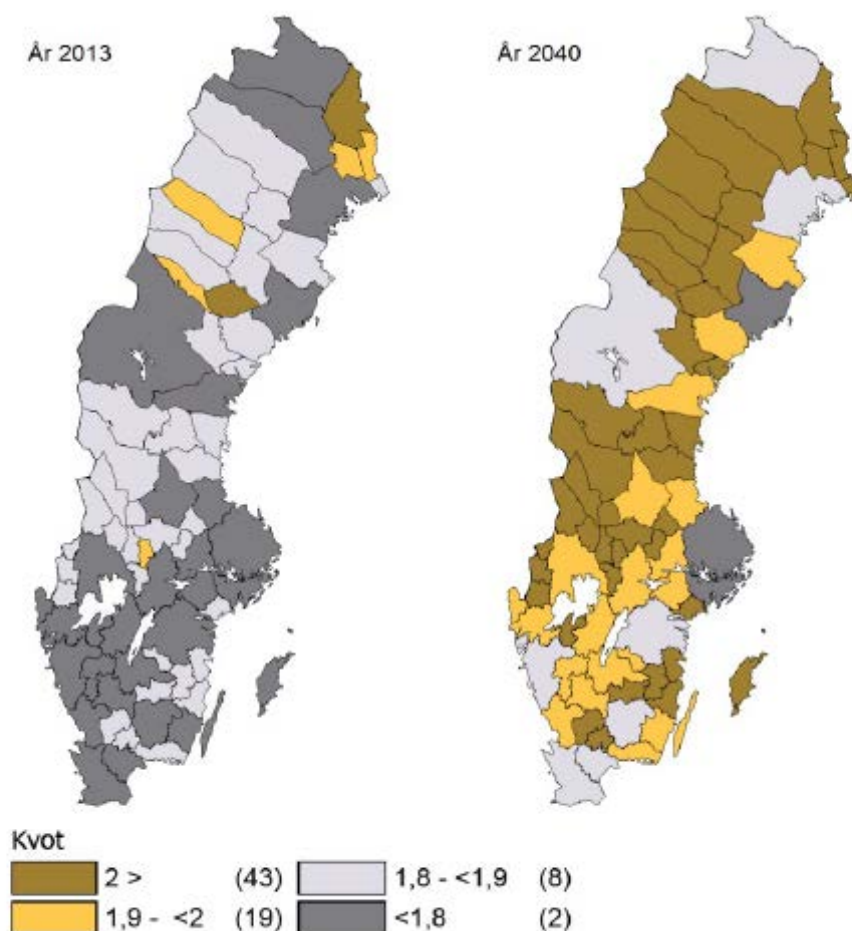
En annan strukturell faktor är den så kallade försörjningskvoten som definieras som den totala befolkningen delat med befolkning i åldern 20–64 år. Försörjningskvoten uttrycker hur många personer varje person i arbetsför ålder förväntas försörja. En försörjningskvot på 1,5 innebär att varje person i arbetsför ålder förväntas försörja sig själv och 0,5 andra. En försörjningskvot på 2 innebär att varje person i arbetsför ålder förväntas försörja sig själv och 1 person till.

För i stort sett samtliga av Sveriges kommuner ökar försörjningskvoten fram till 2040, framförallt beroende på att andelen som är 65 år eller äldre ökar. I 40% av Sveriges regioner ökar även andelen i åldrarna 0-19 år. Även i Umeå bedöms försörjningskvoten långsiktigt öka, dock till väsentligt lägre nivåer än i övriga kommuner. I kommunutredningens slutbetänkande lyfts Umeå med

³ Källa SKL Ekonomirapport 13 maj 2019

kranskommuner tillsammans med Stockholm-Uppsala fram som de enda av rikets regioner som 2040 beräknas ha en försörjningskvot under 1,8.⁴

Försörjningskvotens utveckling 2013-2040:

Figur: Umeå kommer även fortsättningsvis ha goda förutsättningar, många andra kommuner får fram till 2040 räkna med omfattande förändring av antalet personer i arbetsförs ålder⁵.

Kompetensförsörjning

Till följd av pandemin och dess effekter på svensk ekonomi och arbetsmarknad väntas antalet sysselsatta på riksnivå att minska för första gången sedan finanskrisen.

Sysselsättningsutvecklingen uppvisade en tydlig avmattning redan hösten 2019, avmattningen har nu förstärkts med anledning av pandemin. Arbetsförmedlingen gör i sin analys bedömningen att antalet sysselsatta minskar kraftigt fram till hösten 2021 för att sedan sakta börja vända uppåt. Återhämtningen bedöms initialt ske genom att anställda som beviljats korttidsarbete går upp i arbetstid och senare genom att företagen återigen börjar nyrekrytera personal.

Arbetsmarknadens utveckling varierar mellan länen. Arbetsförmedlingen bedömer att storstadsregionerna inledningsvis drabbas samtidigt som de bedöms få en snabbare återhämtning. Arbetsförmedlingen påtalar dock att osäkerheten om arbetsmarknadens utveckling även fortsättningsvis är stor.⁶

⁴ Källa: SCB samt Långtidsutredningen 2015; Bilaga 7 (SOU 2015:101)

⁵ Källa: Starkare kommuner - med kapacitet att klara välfärdsuppdraget (sou 2020:8)

⁶ Källa: Utsikter för arbetsmarknaden 2020-2021 - Arbetsförmedlingen 2020-06-16

Umeå kommuns personalavdelning har reviderat den långsiktiga kompetensförsörjningsprognosen för perioden 2020 – 2030. Bedömningen är att antalet tillsvidareanställda i Umeå kommun kommer att öka från 9 697 till 13 163. Beräknade pensionsavgångar och personalrörlighet innebär att 4 115 tillsvidareanställda är kvar och att kommunen därmed har ett rekryteringsbehov på 9 048 tillsvidareanställda.

Kommunfullmäktiges mål och uppdrag 2021–2024

Långsiktiga mål

200 000-målet

Mål 1: Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050. Huvudansvar: alla

Uppdrag 1-2: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta arbetet med att:

1. Genomföra analys med syfte att identifiera faktorer och utvecklingsområden som i hög utsträckning bedöms kunna bidra till Umeå kommun fortsatt tillväxt.
2. Mot bakgrund av genomförd analys ta fram och till fullmäktige presentera förslag på strategier och utvecklingsområden som bedöms vara väsentliga för Umeå kommuns fortsatta tillväxt.

Uppdraget ska genomföras i dialog med representanter för ideella organisationer, näringsliv, akademi och kommunens nämnder och bolag.

Uppdrag 3: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och byggnadsnämnden i uppdrag att under 2021 fortsätta med att skapa planberedskap genom att planera för minst 2000 bostäder per år.

Social hållbarhet

Mål 2: Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden. Huvudansvar: alla

Uppdrag 4: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att hindra framväxten av segregation och utsatta områden i Umeå. I uppdraget ingår att utveckla arbetet hur kommunen mellan olika förvaltningar kan arbeta mer tillsammans, detta i syfte att förbättra och utveckla arbetsmetoderna för att skapa ännu bättre förutsättningar för tidiga insatser och långsiktiga verksamheter. Arbetet ska också inkludera andra offentliga aktörer som till exempel region och polis, samt ideell sektor.

Uppdrag 5: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att samordna arbetet med att ta fram en åtgärdsplan utifrån de rekommendationer och den lägesbild som tagits fram av UmeBrå *Umeå växer – tryggt och säkert*.

Uppdrag 6: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att inom ramen för *Umeå växer – tryggt och säkert* ska trygghetsuppdraget under 2021 ha ökad fokus på kampen mot narkotika tillsammans med kommunens samarbetsaktörer.

Uppdrag 7: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel, som bekostar verksamheter inom välfärdssektorn, även med annan utförare än kommunen, används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte, till exempel för att finansiera organiserad brottslighet, samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta.

Uppdrag 8: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta med arbetet som sker inom ramen för *Kommissionen för ett socialt hållbart Umeå* och implementeringen av handlingsplan mot barnfattigdom, förebyggande hälsoarbete samt jämställd stadsplanering.

Uppdrag 9: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utreda och ta fram förslag på jämlikhetsdata för att mäta och synliggöra skillnader. Genom att mäta och synliggöra skillnader kan Umeå kommun målmedvetet arbeta för ett jämlikt Umeå.

Mål 3: Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv. Huvudansvar: Alla

Uppdrag 10: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att samordna insatser för att parera arbetslöshet i spåren av COVID-19-pandemin med särskilt fokus på personer som står långt från arbetsmarknaden.

Klimatneutrala Umeå

Mål 4: Umeå ska vara klimatneutralt till 2040. Huvudansvar: alla

Uppdrag 11: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att samordna och driva arbetet med *Klimatneutrala Umeå*. I detta uppdrag ingår att ta fram förslag på klimatkontrakt och långsiktigt utveckla kommunens styrmodell så att kommunens nämnder och bolag involveras i arbetet. Uppdraget innebär också att utveckla Umeå kommuns befintliga samverkansmodeller med olika samhällsaktörer så att dessa kan involveras i arbetet.

Uppdrag 12: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram och till nämnderna tillhandahålla en metodik för att genomföra klimat- och kostnadsanalyser. Metoden ska underlätta nämndernas redan pågående arbete med att ta fram och prioritera åtgärder för att leva upp till Umeå kommuns miljömål. (Förtydligande av tidigare uppdrag nr. 49 om att ta fram en handlingsplan för hur klimatutsläppen kan minskas i enlighet med Parisavtalet).

Uppdrag 13: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med Umeå kommunföretag ta fram ett analysunderlag för klimatomställningsinvesteringar för såväl kommunen som kommunkoncernen utifrån det arbete som bedrivs inom ramen för *Klimatneutrala Umeå*.

Uppdrag 14: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en strategi för utvecklingen av cirkulär ekonomi i Umeå. Arbetet ska utgå från miljömålen, avfallsplanen

och arbetet med social hållbarhet. Arbetet ska därtill ske i samverkan med kommunens nämnder och bolag.

Uppdrag 15: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att samordna fordonsanskaffningen i kommunen.

Mål och uppdrag – Kommunen som organisation

Digital transformation

Mål 5: För att klara kompetensförsörjningen, förbättra arbetsmiljö och ge bättre medborgarnytta ska de möjligheter som den digitala transformationen innebär vara förstahandsalternativet för Umeå kommuns verksamhetsutveckling. Huvudansvar: alla

Uppdrag 16: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta arbetet och genomföra förslag avseende prioriterings- och beslutsordning, finansieringsmodell och ansvarsfördelning för effekthemtagning relaterat till utvecklingsprojekt i kommunens verksamheter.

Uppdrag 17: Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att fortsätta arbetet med att utveckla processer och handlägningsrutiner som bedömts ha potential för digitalisering/automatisering. (Baserat på inventering genomförd 2020).

Personalpolitiska mål och uppdrag

Mål 6: Umeå kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som klarar kompetensförsörjningen. Huvudansvar: personalnämnden

Mål 7: Umeå kommun ska ha ett närvarande ledarskap som skapar förutsättningar för goda resultat där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte ska vara fler än 30. Huvudansvar: personalnämnden

Mål 8: Umeå kommun ska ha hälsofrämjande arbetsplatser och en sjukfrånvaro som ligger lägre än genomsnittet för Sveriges kommuner. Olikheter mellan kvinnors och mäns arbetsmiljöer, arbetsvillkor och sjukfrånvaro ska minska. Huvudansvar: personalnämnden

Mål 9: Umeå kommun ska ha heltid och tillsvidareanställning som norm. Huvudansvar: personalnämnden

Uppdrag 18: Kommunfullmäktige ger personalnämnden i uppdrag att se över och utöka de fackliga organisationernas förtroendemannatid för att arbeta med arbetsmiljöfrågor.

Förenkla samverkan

Uppdrag 19: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med övriga deltagande kommuner utvärdera det arbete som idag bedrivs i gemensamma nämnder och undersöka möjlighet till avtalsamverkan eller andra åtgärder som förbättrar och/eller förenklar samverkan.

Finansiella mål och uppdrag - av betydelse för god ekonomisk hushållning

Mål 10: Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ska uppgå till lägst 1 procent. Huvudansvar: kommunstyrelsen

Mål 11: Låneskulden per invånare ska plana ut 2026 för att sedan minska. Huvudansvar: kommunstyrelsen

Mål 12: Självfinansieringsgraden ska öka i förhållande till snittet de senaste fem åren, exklusive exploateringsintäkter. Huvudansvar: kommunstyrelsen

God ekonomisk hushållning

Uppdrag 20: Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att fortsätta arbetet med att identifiera och analysera eventuella nettokostnadsavvikelser i nämndens verksamheter. Kommunstyrelsen ansvarar för att ta fram anvisningar för analys och sammanställa nämndernas analys inför presentation i kommunfullmäktige.

Uppdrag 21: Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att fram till 2024 minska nettokostnadsavvikelse i relation till jämförbara större städer.

Uppdrag 22: Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att redovisa sammanställning av samtliga lokaler som förhyrs eller ägs av Umeå kommun inklusive hyreskostnad/lokalkostnad per lokal.

Uppdrag 23: Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande en ny gymnasieskola, både vad gäller placering och programstruktur. Alternativen ska belysa ekonomiska konsekvenser ur både fastighets- och verksamhetsperspektiv, samt eventuella andra verksamhetsmässiga konsekvenser.

Uppdrag 24: Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med äldrenämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande nytt vård- och omsorgsboende för planeringsperioden 2025-2028 förutom tidigare planerat objekt tillsammans med AB Bostaden. Alternativen ska belysa ekonomiska konsekvenser ur både fastighets- och verksamhetsperspektiv, samt eventuella andra verksamhetsmässiga konsekvenser.

Interna affärer

Uppdrag 25: Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att ta fram förslag till och fastställa standard- och servicenivå per försörjningsprocess utifrån nämndens ekonomiska förutsättningar och i samråd med berörda nämnder.

Upphandling och inköp

Uppdrag 26: Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att fortsätta arbetet med att beskriva upphandlingsbehov för perioden 2021-2022. Nämndernas upphandlingsbehov överlämnas till kommunstyrelsen för sammanställning och samordning. Sammanställt behov

av upphandling för 2021-2022 ska tillsammans med analys av kommunens köpbeteende presenteras samordnat.

Uppdrag 27: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta utveckling av processen för inköp och upphandling med särskilt fokus på avtalsförvaltning och förbättrad överblick över kommunens köpbeteende.

Uppdrag 28: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utveckla kommunens sociala och miljömässiga krav vid upphandling och den systematiska uppföljningen.

Uppdrag 29: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att göra en förstudie om kommunalt samordnad varudistribution för Umeå.

Ekonomisk planering & investeringar

Uppdrag 30: För att långsiktigt säkra kommunens finansiella ställning ger kommunfullmäktige kommunstyrelsen i uppdrag att analysera kommunens finansiella förutsättningar till och med år 2030 (kommande tio åren).

Uppdrag 31: Kommunfullmäktige ger även kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att sammanställa och presentera kommunens samlade investeringsbehov nedbrutet på objektsnivå till och med år 2030 (kommande tio åren). Sammanställningen ska även inkludera beräkning av den driftskostnad som blir effekt av årligt investeringsbehov. Kommunens finansiella förutsättningar ska tillsammans med sammanställt investeringsbehov presenteras för kommunfullmäktige vid uppstart av budgetprocess för 2022 och ligga till grund för utformning av finansiella strategier för kommande år.

Uppdrag 32: Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att säkra att slutredovisning av investeringsprojekt lämnas till berörda nämnder. Tekniska nämndens verksamhetsberättelse ska innehålla en sammanställd redovisning av samtliga investeringar/förhyrningsprojekt som har slutredovisats under året samt kommentar till eventuell avvikelse från budget.

Uppdrag 33: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att utforma förslag till komplettering av nuvarande riktlinjer för budget och investeringsprocess med riktlinjer som tydliggör arbetsordning (process), möjliggör helhetsbild för prioritering, delegationsordning och regelverk för lokalanskaffning (oavsett egen regi, extern förhyrning och finansiell leasing).

Uppdrag 34: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att, utveckla kommunens miljöledningsarbete samt implementera hållbarhetsbokslut i Umeå kommun.

Uppdrag 35: Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden i uppdrag att sammanställa nämndens nuvarande och kända framtida lokal- och anläggningskostnader (egna eller förhyrda). Om sammanställning visar på att nuvarande och kända framtida kostnader ger väsentliga avvikelser ska fritidsnämnden utarbeta och presentera åtgärdsplan för att säkra en långsiktigt hållbar struktur inom nämndens nuvarande ekonomiska förutsättningar.

Uppdrag 36: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att inom ramen för styrberedningen utforma en modell för uppföljning av nämndernas grunduppdrag enligt reglemente, bolagens uppdrag enligt bolagsordning och externa utförarens uppdrag enligt

avtal och återkomma till kommunfullmäktige med ett förslag, för hur sådan uppföljning kan utformas.

Uppdrag 37: Kommunfullmäktige ger individ- och familjenämnden i uppdrag att i dialog med kommunstyrelsen ta fram en plan för hantering av det strukturella underskottet inom LSS, 2021-2024. Planen ska återrapporteras till kommunstyrelsen. Eventuellt underskott kopplat till detta ska särredovisas i samband med årsbokslutet.

Uppdrag 38: Att uppdra åt kommunstyrelsen att ta fram en modell för hur kommunens budgetprocess och budget ska genomsyras av gender budgeting (jämförd budgetering).

Övriga uppdrag

Uppdrag 39: Öka andelen lokalproducerat i Umeå kommuns upphandlingar.

Uppdrag, regler och styrning för god ekonomisk hushållning

Vårt uppdrag

Förvaltningarna har till uppdrag att genomföra kommunfullmäktiges övergripande mål och nämndernas uppdragsplaner.

Verksamhetsidé

Med gemensamma krafter skapar vi ett gott liv i Umeå. Umeå kommun ska bidra till välfärd för alla och skapa goda förutsättningar för företagande, fritid och kultur.

Värdegrund

- Medborgarfokus – Umeå kommun skapar värde för dem vi finns till för.
- Öppenhet – Umeå kommun är tillgänglig, tydliga och lyssnar med omtanke.
- Tillit – Umeå kommuns medarbetare har förtroende för varandra och vår förmåga att möta utmaningar.
- Ständiga förbättringar – Umeå kommun utvecklas positivt genom ständiga förbättringar och förnyelse.

Styrprinciper

- Kommunnytta/medborgarnytta före enskild nämnds-, förvaltnings- eller verksamhetsnytta.
- Alla beslut ska vara finansierade.
- Lika mål och krav för lika verksamheter.
- Fokus på uppföljning och analys.

Lagstadgade planer

Umeå kommun är enligt lag ålagd att utarbeta vissa kommunala planer. Dessa lagstadgade planer bereds på kommunfullmäktiges uppdrag av aktuell nämnd och beslutas av kommunfullmäktige (om så krävs i lagstiftningen) alternativt ansvarig nämnd.

Finansiella mål

- Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ska uppgå till lägst 1 procent,
- Låneskulden per invånare ska plana ut 2026 för att sedan minska.
- Självfinansieringsgraden ska öka i förhållande till snittet de senaste fem åren, exklusive exploateringsintäkter.

Regler för god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning innebär att både kommunens finansiella och verksamhetsmässiga mål uppnås, att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsmässigt och effektivt och att ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer. Det genomförs så här:

- Umeå kommuns verksamhet styrs av kommunfullmäktiges uppdrag, mål och budgetramar för drift och investeringar. Av kommunfullmäktige fastställd budgetram för nämnd innefattar medelstilldelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet.
- Nämnder som redovisar eller befarar ett underskott som överstiger en procent av tilldelad budgetram ska, om underskottet uppgår till mer än 1 mnkr, snarast redovisa en pris- och tidsatt åtgärdsplan till kommunstyrelsen och vidta de åtgärder som krävs för att uppnå en budget i balans
- De i budget och uppdragsplan angivna målen ska följas upp under budgetåret och slutligt avrapporteras i bokslut/verksamhetsrapporter.
- Den ekonomiska planeringen ska utgå från försiktighetsprincipen, där säkerhet i antaganden är en viktig grundförutsättning.
- Överskott är en nödvändig förutsättning för att finansiera framtida investeringar.
- Verksamheternas nettokostnader får inte öka snabbare än skatteintäkter, generella statsbidrag, utjämning och finansnetto.
- Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att Umeå kommun har god ekonomisk hushållning och följer kommunallagens krav på budget i balans. Nämnderna har detta ansvar inom sitt område och inom ramen för sin budget och regelverket för in-teckning i fiktivt eget kapital.
- Vid resursbrist ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras. Alla större förändringar av verksamheten ska kostnadsberäknas (kalkyleras) och resursavstämmas före genomförande.
- Alla beslut ska innehålla en ekonomisk konsekvensbeskrivning som tydliggör hur beslutet påverkar kommunens ekonomi och hur det ska finansieras.

Planering, uppföljning, analys och utvärdering

Åtterrappor-tering till kommunfullmäktige

Åtterrappor-tering till kommunfullmäktige från kommunstyrelse, nämnder och bolag sker via årsredovisning över föregående kalenderår. Årsredovisning sammanställs av kommunstyrelsen och överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer inför kommunfullmäktiges sammanträde i mars. Förutom årsredovisningen ska kommunstyrelsen sammanställa och överlämna ett

delårsbokslut över årets åtta första månader, delårsbokslutet inkluderar kommunstyrelse, nämnder och bolag. Delårsbokslutet överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer senast 15 oktober.

För att förbättra kommunfullmäktiges insyn och möjlighet att hantera avvikelser sker även återrapportering från nämnder, bolag och kommunstyrelse till kommunfullmäktige via en förenklad rapport för perioden januari–april. Den förenklade rapporten innehåller information relaterad till bolagens ekonomi, nämndernas ekonomi och personalförhållanden samt delrapportering av årets uppdrag från kommunfullmäktige.

Övrig uppföljning

De kommunala verksamheterna följs upp och utvärderas kontinuerligt. Uppföljning och utvärdering sker med syfte att följa måluppfyllelse, men även att uppnå kvalitet och utveckling av kommunens strukturella förutsättningar/resurser. Uppföljning och utvärdering ger även signaler om behov av och underlag för att kunna korrigera mål, planering eller resursfördelning. Uppföljning sker till exempel genom:

- verksamhetsuppföljning genom delårs- och årsbokslut
- resultatutvärderingar
- process- och kvalitetsuppföljning
- medborgar- och brukarundersökningar
- synpunkter och klagomål från medborgare och brukare
- uppföljning av horisontella perspektiv
- uppföljning Intern kontroll
- förslag- och avvikelsehantering.

Intern styrning och kontroll

Kommunfullmäktige har beslutat om riktlinjer för kommunens arbete med intern styrning och kontroll. Den interna kontrollen skall baseras på riskanalyser och innehålla lämpliga åtgärder mot prioriterade risker. För mer information se Riktlinjer för Intern styrning och kontroll.

Budget 2021 och plan 2022–2024 för nämnderna

Budget för 2021 och plan för 2022–2024 utgår från av kommunfullmäktige fastställd budget för 2020 samt beslutade ramjusteringar. Differentierat index har använts vid uppräknings av nämndernas lönekostnader till 2021 års beräknade lönenivå. I genomsnitt beräknas lönekostnaderna öka med 2,75 %. Övriga driftkostnader och intäkter har räknats upp med 1 %. Nämndernas ramar har utöver indexuppräknings justerats bl a med anledning av den demografiska utvecklingen.

Umeå kommun baserar sin prognos över skatteintäkter och statsbidrag på regeringens prognos över skatteunderlagets utveckling samt på Umeå kommuns egen befolkningsprognos och de antaganden dessa två prognoser vilar på med tillägg utifrån politisk bedömning.

Budgetramarna är nettokostnadsramar för styrelse och nämnder. Ramarna har fastställts utifrån nuvarande organisation. Eventuella organisationsöversyner och/eller överföring av

verksamheter till nytt ansvar regleras genom beslut om tekniska förändringar av budgetramarna.

Av fullmäktige fastställd budgetram för nämnd innefattar medelstillelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet.

Tabell 1. Budgetramar nämnder och styrelse

Nämnd/styrelse	Budget		Plan		
	2020	2021	2022	2023	2024
Överförmyndarnämnd	-13 037	-13 736	-14 461	-15 216	-16 001
Kommunstyrelse	-1 045 669	-939 559	-976 094	-996 620	-1 048 334
Kommunfullmäktige	-3 544	-3 734	-3 786	-3 838	-3 892
Personalnämnd	-1 117	-1 151	-1 180	-1 210	-1 241
Valnämnd		-72	-73	-75	-77
Tekniska nämnd *	-1 207 289	-1 241 503	-1 259 366	-1 277 527	-1 295 991
Byggnadsnämnd	-41 978	-44 841	-46 449	-48 104	-49 806
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-14 812	-15 744	-16 491	-17 261	-18 057
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-61 794	-63 929	-65 750	-67 621	-69 543
Äldrenämnd **	-1 099 679	-1 149 711	-1 177 892	-1 206 797	-1 236 445
Individ- och familjenämnd	-1 343 188	-1 425 125	-1 458 881	-1 493 514	-1 529 046
Fritidsnämnd ***	-129 201	-135 745	-138 999	-142 341	-145 774
Kulturnämnd ****	-141 577	-148 326	-151 378	-154 498	-157 688
För- och grundskolenämnd	-1 969 978	-2 079 604	-2 135 559	-2 193 094	-2 252 255
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-485 758	-509 217	-524 728	-540 697	-557 137
Gemensam IT nämnd Umeå-Skellefteå	0	0	0	0	0
Gemensam nämnd Umeregionen	0	0	0	0	0
Summa nämndsramar	-7 558 622	-7 771 995	-7 971 088	-8 158 413	-8 381 286
Varav finansiella kostnader pensioner	-18 442	-9 288	-11 085	-18 675	-24 047
Summa verksamhetens netto-kostnader (exkl finansiella kostnader)	-7 540 180	-7 762 707	-7 960 003	-8 139 738	-8 357 239

*Tekniska nämndens ram innefattar medelstillelning för nödvändiga tillkommande externförhyrningar 2021.

**Äldrenämnden får en utökning i form av det riktade statsbidraget Äldreomsorgssatsning, ca 41,4 mnkr.

***Fritidsnämndens budgetram innefattar medelstillelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet, fastställd budgetram innefattar därigenom de medel som behövs för Navet

****Kulturnämndens tillägg är för Umeå tryggt och säkert

Tabell 2. Specifikation av kommunstyrelsens budgetram

Kommunstyrelse	Budget		Plan		
	2020	2021	2022	2023	2024
Kraftverksamhet	116 000	120 000	120 000	120 000	120 000
Kollektivtrafik *	-141 100	-129 566	-129 566	-132 755	-136 016
Umeå Folkets Hus **	-26 708	-26 975	-27 245	-27 517	-27 792
Västerbottens Museum **	-16 071	-16 391	-16 718	-17 051	-17 390
Norrlandsoperan **	-29 398	-29 998	-30 610	-31 234	-31 871
Friskvårdsbidrag	-6 287	-6 350	-6 413	-6 478	-6 542
Fackliga förtroendemän	-10 436	-11 799	-12 117	-12 444	-12 780
Utdelning från UKF	60 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Utvecklingsanslag:					
- Tillväxtanslag	-23 815	-17 815	-17 815	-17 815	-17 815
- Verksamhetsutvecklingsanslag digitalisering		-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag social hållbarhet ***		-6 000			
- Verksamhetsutvecklingsanslag bostadsförsörjning	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Anslag för oförutsedda behov	-20 337	-20 337	-20 337	-20 337	-20 337
Avskrivningar	-494 635	-455 759	-466 166	-491 873	-508 665
Utrangeringar	-16 600	-21 083	-14 933	-8 733	-8 733
Pensioner nettokostnad	-158 102	-105 918	-138 075	-129 646	-154 909
Kommunstyrelsen administration, bidrag och politisk verksamhet övrigt	-275 180	-232 569	-237 100	-241 737	-246 482
Summa kommunstyrelse (inkl finansiella kostnader)	-1 045 669	-939 559	-976 094	-996 620	-1 048 334

* Inkl delskatteväxling. Utökning med 2966 tkr

** Enligt avtal och ägarsamråd

*** Tillfälligt anslag för 2021

Resultaträkning 2020–2024

Tabell 3. Resultaträkning

	Budget		Plan		
	2020	2021	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	1 583,5	1 532,1	1 522,6	1 535,6	1 548,8
Verksamhetens kostnader	-8 629,1	-8 839,0	-9 016,4	-9 183,5	-9 397,4
Avskrivningar	-494,6	-455,8	-466,2	-491,9	-508,7
Verksamhetens nettokostnader	-7 540,2	-7 762,7	-7 960,0	-8 139,7	-8 357,2
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämning	7 668,5	7 861,7	8 157,9	8 415,6	8 713,2
Finansiella intäkter	163,5	157,9	194,6	213,3	230,3
Finansiella kostnader	-214,8	-178,3	-234,3	-266,5	-290,5
Avsatt för volymökningar			-76,6	-138,4	-208,7
Resultat	77,1	78,6	81,6	84,2	87,1

Finansieringsbudget och nyckeltal 2020–2024

Tabell 4. Finansieringsbudget

	Budget		Plan		
	2020	2021	2022	2023	2024
Tillförda medel					
Resultat	77,1	78,6	81,6	84,2	87,1
Avskrivningar	494,6	455,8	466,2	491,9	508,7
Pensionsavsättning	45,1	22,0	46,7	30,0	45,9
Summa tillförda medel	616,8	556,4	594,5	606,0	641,6
Använda medel					
Nettoinvesteringar	-744,1	-866,8	-985,8	-929,0	-583,8
Summa använda medel	-744,1	-866,8	-985,8	-929,0	-583,8
Förändring av rörelsekapital	-127,3	-310,4	-391,3	-323,0	57,9

Tabell 5. Nyckeltal

	Budget		Plan		
	2020	2021	2022	2023	2024
Nettokostnadernas (exkl avskrivningar) andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	91,9	92,9	91,9	90,9	90,1
Soliditet	26,9	25,7	25,1	24,9	25,1

Investeringsbudget 2021 och plan 2022-2024

Tabell 5. Investeringsbudget och plan

Nämnd/styrelse	Budget		Plan		
	2020	2021	2022	2023	2024
Kommunstyrelsen	4 409	35 824	31 590	31 146	36 613
Tekniska nämnd	692 032	738 634	878 935	810 366	499 332
Byggnadsnämnd	500	450	450	450	450
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	200	270	270	270	270
Brand- och räddningsnämnd	7 500	24 500	15 000	15 000	7 500
Äldrenämnd	7 000	13 350	10 200	27 850	8 000
Individ- och familjenämnd	13 000	17 900	11 700	8 000	9 200
Fritidsnämnd	3 000	10 600	4 000	2 700	2 000
Kulturnämnd	3 000	7 000	3 700	3 700	3 700
För- och grundskolenämnd	10 000	12 320	26 420	26 000	13 200
Gymnasie- och vuxenutbildnings-nämnd	3 500	6 000	3 500	3 500	3 500
Summa styrelse/nämnd	744 141	866 848	985 765	928 982	583 765

Bilagor

Investeringsbudget 2021 och plan 2022-2024

Plan för exploateringsverksamheten 2021-2024

Strategisk plan 2016-2028